

2114

POSTMESTEREN

DRAMMEN

1-OKT. 1941

J. E. 2067

Spre dette skrift videre.
Stopper du det, svikter du Norges sak.

F R A M.

Nr. 3, sept. 1941.

Gi mig de rene og ranke, de faste og sterke menn
de som har tålmod og vilje og aldri i livet
går hen
og selger min store tanke, men kjemper til døden
for den.

(Rudolf Nilsen i "Revolusjonens röst")

Mappe 37
Ekspl. 3
Arg. 1941
O.V. pk.
Jfr.

MORD.

To av arbeidernes tillitsmenn - Hansteen og Wickström
er etter en meget summarisk rettsbehandling myrdet for å vareta
arbeidernes legitime krav på rimelige livsvilkår. Behandlingen og
fremgangsmåten er oprørende da disse to frarådet streik. Streiken
kom som en spontan reaksjon fra arbeidernes side p.g.a. de slave-
vilkår det bys det arbeidende folk idag. Nordmenn vil minnes disse
to, ikke bare p.g.a. de föreregenskaper de har vist i arbeidernes
faglige kamp men også p.g.a. deres förende kamp på den norske
hjemmefront. --- Terror skal ikke böye oss.

8-

EUROPA arbeider for aksemaktene - sa Goebbels nylig.

Ordene er desverre sanne. Nordmennene såvelsom de andre under-
trykte folkeslag arbeider med krum rygg for tyskerne. Folk herhjem-
me på bærgét er så kjekke - bare i kjeften. Det prates stolper
opp og stolper ned og protesteres i pene former. Slik nyttet
ikke noe - det må stå makt bak ordene. Krigen på hjemmefronten
er like viktig som kampen i Sovjetsambandet og de andre steder

ADVARSEL.

Den norske regjering har gjennom kringkastingen rettet en
advarsel til politiet for dets nidskjære arbeid for tyskerne. Det
er grunn til å minne om denne advarselet da politiet etterhvert
arbeider mere og mere energisk for våre fiender. Et eksempel er
ransakingen på togene inn til Oslo søndag 24.8. Politiet gikk me-
get grundig gjennom pargasset og forhørene var direkte inkvi-
torisk (En måtte oppgi avreisedatum og -tid, opholdstid og -sted
osv. Folk bør ta sig god tid på sine bærturer o.l.) Slike ransak-
inger skal det norske politi foreta meget skjødesløst. Vi retter
med dette en streng advarsel til politiet. Hvis politiet fortset-
ter sitt nidskjære arbeid for tyskerne så må vi ved neste korsvei
ta oss selv tilrette og det på en måte så vedk. får føle det ef-
tertrykkelig. Denne advarsel er ikke bare rettet til politiet,
men til alle off. tjenestemenn. Sabotasjen er også deres kampmid-
del.

Orosten ikke så dårlig før heller. Vår cellulose var således så
verdømt før Terboven kom hit at vi leverte halvparten av forbruk-
et av silkecellulose i hele verden. Hvordan det vil gå med våre naboer
og konkurrenter på cellulosemarkedet når vi får den 100% bedre vågen
vi ikke å tenke på engang.

Til slutt skal vi nevne tvangshogsten siste vinter. Den skulle øke
hogstmengden av tømmer med 20%, dvs. med ca. 1.5 mill. kubikkmeter. I
tillegg til dette kommer den veldige vdhogsten som siste år betyddet
en øket hogst av ca. 1.5 mill. kubikkmeter. Tilsammen en økning av
hogsten med ca. 3 mill. kubikkmeter. Derved blir hogsten større enn
tilveksten. Vi kan dessuten være sikre på at kravet om å hogge mer
vil øke. Innoverende hogstsersong er det således alt krav om å øke ved-
hogsten med 50%. De priser som er satt er tvangspriser som ikke leverer
skogeierne større fortjeneste enn før. Mange steder er utbyttet dårlig-
ere. Men tenk hva det vil si ikke å få stelle sin skog uten tvang-
innblanding. Og leveres ikke det pålagte kvantum vil det bli tatt de
nødvendige forholdsregler selv om det mangler både arbeidshjelp, mat
til folkene og for til hestene.

Fra "Tidens Tegn", nr. 87, 18. juni 1941:

Ånd av samme ånd.

Tre forgrunnskikkeler i vårt nasjonale liv er arrestert samtidig:
den radikale dikter Arnulf Øverland, formannen i det typisk borger-
lige handelsstandsforbundet, Erling Steen, og den første tillidsmann
for de praktiserende jurister, advokat Henning Bødtker. Ingen ville
for snau to år siden sagt, at de tre skulle komme på nr. 19 for sam-
me sak. At så skjedde forteller noe vi bare anto, men ikke visste:
Vi er av samme ånd og den ånd som vi finner igjen i Collet Vogts dikt
i nr. 13 av denne avis. Og det er den samme ånd som utenriksminister
Lie talte i da han fra London sa at vi når freden kom utehat skulle
ta fatt på oppbygningen av rott og fred. Det er dette fellesskapet
i ånd, tro og vilje som gjør at vi i denne tunge tiden kan bygge
vårt daglige liv på tre ting:

Takkneplighet overfor fortiden som har gitt oss mere enn vi
forstod.

Glede over nutiden som viser at det egentlige i det norske folk
holder.

Ansvarsfølelse overfor fremtiden, for vi vet at den avhenger av
at hver av oss holder ut.

Alt gjør at det for den enkelte blir det daglig mere personlig å tenke
på det gamle ønsket hvormed Stortinget ble vigslet:

GUD BEVARE KONGEN OG FEDRELANDET !

Sett i byen.

En herre hvis utsagn vi setter meget pris på, forteller følgende:
På ... plass stiger en mann på trikken. Blikket er tomt og helt sluk-
ket, dype ringer under øynene, leben henger slapt og skikkelsen er
trett og slapp. Det var kst. Irgens - skjebnen innhenter forredene.
Han er antakelig legemlig som åndelig ferdig.

Ifølge senere meldinger er Irgens som sterkt er rvelidende overført
til Danmark.

Arresten ikke så dårlig før heller. Vår cellulose var således så verdens berømt før Terboven kom hit at vi leverte halvparten av forbruket av silkecellulose i hele verden. Hvordan det vil gå med våre naboer og konkurrenter på cellulosemarkedet når vi får den 100% bedre vågen vi ikke å tenke på engang.

Til slutt skal vi nevne tvangshogsten siste vinter. Den skulle øke hogstmengden av tømmer med 20%, dvs. med ca. 1.5 mill. kubikkmeter. I tillegg til dette kommer den voldige vdhogsten som siste år betyddet en øket hogst av ca. 1.5 mill. kubikkmeter. Tilsammen en økning av hogsten med ca. 3 mill. kubikkmeter. Derved blir hogsten større enn tilveksten. Vi kan dessuten være sikre på at kravet om å hogge mer vil øke. Inneverende hogstsesong er det således alt krav om å øke vedhogsten med 50%. De priser som er satt er tvangspriser som ikke leverer skogfeierne større fortjeneste enn før. Mange steder er utbyttet dårligere. Men tenk hva det vil si ikke å få stelle sin skog uten tvangsinnblanding. Og leveres ikke det pålagte kvantum vil det bli tatt de nødvendige forholdsregler selv om det mangler både arbeidshjelp, mat til folkene og for til hestene.

Fra "Tidens Tegn", nr. 87, 18. juni 1941:

Ånd av samme ånd.

Tre forgrunnsskikkelses i vårt nasjonale liv er arrestert samtidig: den radikale dikter Arnulf Øverland, formannen i det typisk borgerlige handelstandsforbundet, Erling Stoen, og den første tillidsmann for de praktiserende jurister, advokat Henning Bødtker. Ingen ville for snau to år siden sagt, at de tre skulle komme på nr. 19 for samme sak. At så skjedde fortolkes noe vi bare antar, men ikke visste: Vi er av samme ånd og den ånd som vi finner igjen i Collet Vogts dikt i nr. 13 av denne avis. Og det er den samme ånd som utenriksminister Lie talte i da han fra London sa at vi når freden kom uten hat skulle ta fatt på oppbygningen av røtt og fred. - Det er dette fellesskapet i ånd, tro og vilje som gjør at vi i denne tunge tiden kan bygge vårt daglige liv på tre ting:

Takknemlighet overfor fortiden som har gitt oss mere enn vi forstod.

Glede over nutiden som viser at det egentlige i det norske folk holder.

Ansvarsfølelse overfor fremtiden, for vi vet at den avhenger av at hver av oss holder ut. -

Alt gjør at det for den enkelte blir det daglig mere personlig å tenke på det gamle ønsket hvormed Stortinget ble vigslig:

GUD BEVARE KONGEN OG FEDRELANDET !

Sett i byen.

En leire hvis utsagn vi setter meget pris på, forteller følgende: På ... plass stiger en mann på trikken. Blikket er tomt og helt slukket, dype ringer under øynene, leben henger slapt og skikkelsen er trett og slapp. Det var kst. Irgens - skjebnen innhenter forredene. Han er antakelig legemlig som endelig er død. Ifølge senere meldinger er Irgens som sterkt er vrelidende overført til Danmark.

Spre dette skrift videre.
Stopper du det, svikter du Norges sak.

F R A M.

----- Nr. 3, sept. 1941.

Gi mig de rene og ranke, de faste og sterke menn
de som har tålmod og vilje og aldri i livet
går hen
og selger min store tanke, men kjemper til døden
for den.

(Rudolf Nilsen i "Revolusjonens röst")

Mappe 54
Ekspl. 3
Arg. 1941
O.V. Pk.
Jfr.

MORD.

To av arbeidernes tillitsmenn - Hansteen og Wickström er etter en meget summarisk rettsbehandling myrdet for å vareta arbeidernes legitime krav på rimelige livsvilkår. Behandlingen og fremgangsmåten er oprørende da disse to frarådet streik. Streiken kom som en spontan reaksjon fra arbeidernes side p.g.a. de slavevilkår det børs det arbeidende folk idag. Nordmenn vil minnes disse to, ikke bare p.g.a. de föreregenskaper de har vist i arbeidernes faglige kamp men også p.g.a. deres förende kamp på den norske hjemmefront. - - - Terror skal ikke böye oss.

8----

EUROPA arbeider for aksemaktene - sa Goebbels nylig.

Ordene er desverre sanne. Nordmennene såvelsom de andre undertrykte folkeslag arbeider med krum rygg for tyskerne. Folk herhjemme på bærgét er så kjekke - bare i kjeften. Det prates stolper opp og stolper ned og protesteres i pene former. Slikt nyttet ikke noe - det må sta mekt bak ordene. Krigen på hjemmefronten er like viktig som kampen i Sovjetsambandet og de andre steder

ADVARSEL.

Den norske regjering har gjennom kringkastingen rettet en advarsel til politiet for dets nidskjære arbeid for tyskerne. Det er grunn til å minne om denne advarselen da politiet etterhvert arbeider mere og mere energisk for våre fiender. Et eksempel er ransakingen på togene inn til Oslo søndag 24.8. Politiet gikk meget grundig gjennom pargasset og forhørene var direkte inkvisitorisk (En måtte oppgi avreisedatum og - tid, opholdstid og -sted osv. Folk bør ta sig god tid på sine bærturer o.l.) Slike ransakinger skal det norske politi foreta meget skjødesløst. Vi retter med dette en streng advarsel til politiet. Hvis politiet fortsetter sitt nidskjære arbeid for tyskerne så må vi ved neste korsvei ta oss selv tilrette og det på en måte så vedk. får føle det ettertrykkelig. Denne advarsel er ikke bare rettet til politiet, men til alle off. tjenestemann. Sabotasjen er også deres kampmiddel.

ANGIVERE.

Følgende personer arbeider som spioner for forrederne innenfor landets grenser:

Politibetjent Aksel Waage	Konstabel nr. 945 E. Sunne
Overkonstabel T. Bakkerud	I364 G. Ruud
Overkonstabel P. Kruke	I4II W. Børgeresen
Konstabel nr. I26 J. Wold	IOI7 A. Hansen
" 369 P. Pedersen	348 M. Dahle
" 333 G. Furuseth	Finn Knas 24 år
" 494 F. Halsene	Odvar Klempe 20 år
" 802 J. Nordanger	O. Hafnor 30 år
" 857 H. Lorentsen	Reidar Kolberg 35 år
" 910 O. Johnsen	Ole Kåsa 35 år.

Vær forsiktig - men ikke redd. Gjør din plikt.
La oss være tause sammen.

"FOLKEFRONTEN MOT DET NYE NORGE".

Det er overskriften til "Fritt Folks" redaksjonsartikkel lørdag 23.8. Bladet er meget forarget over folkets reaksjon overfor N.S. og tar sterkt til orde mot isolasjonen osv. Produktet osrer av mindreverdighet og dårlig samvittighet. Denne folkefronten er til og med så frekk å bære sitt eget merke - de norske farger eller det norske flagg.

Vi bærer selvsagt alle merker med frihetens farger.

SKUESPILLERSTREIKEN

er avblåst. Förste omgang ble en seier. Annen omgang ga desverre tap. Kampen var denne gang preget av de nye kontraktene. Vi gjengir nedenfor delvis 2 av kontraktene §'er som en norsk skuespiller ikke burde undertegne.

Av § 8.

..... Dessuten har skuespilleren plikt til, innenfor rammen av sin alminnelige kunstneriske virksomhet, å medvirke ved norske filmoptagelser og i Norsk Rikskringkastings utsendinger, like som i påkommende tilfelle på nasjonale festdager, under forutsetning av at den virksomhet som er fastsatt i denne kontrakt ikke hindres ved det. Teatersjefen på sin side er forpliktet til å gjøre denne medvirkning mulig for skuespilleren. Teatersjefen kan ikke uten saklig grunn og uten tillatelse fra Kultur- og Folkeopplysningsdepartementet nekte skuespilleren å oppstre i Norsk Rikskringkasting eller å delta i norske filmoptagelser. Heller ikke kan han nekte ham samtykke til å filme i ferien, i den hensikt å anvende ham i sommerspill ved sitt eget teater.

Av § 14.

..... Enhver tvist som måtte utspringe av dette kontraktsforholdet, skal med bindende virkning for partene avgjøres av Kultur- og Folkeopplysningsdepartementet. Skuespilleren erkjenner samtidig med kontraktens underskrift at han har mottatt og gjort seg bekjent med innholdet av teatrets reglement. Skuespilleren forplikter seg til å underkaste seg reglementet og andre ordensbestemmelser som måtte bli foreskrevet av hans lovlige føresatte, forsävidt reglementet og bestemmelsene ikke står i strid med nærværende kontrakts innhold.

Omfestigheten har tvunget skuespillerne til å undertegne kontraktene - ihverfall for "statsteatrenes" vedk. Saken har utviklet seg på følgende vis:

I skriv av 26.8. til N. teatrets styre anmodet teatrets skuespillerne om at undertegning av kontraktene ble utsatt i 14 dager. Skuespillerne ville nødig ta standpunkt for teatrets retningslinjer og drift ble kjent. 27.8 ble skuespillerne og personale kalt til møte i foyeren med styremedlemmene Holtskog og Fritz Jensen. På møtet melder Holtskog at Gustav Berg-Jæger i styremøte var konstituert som ny sjef. Berg-Jæger takket for tilitten og meldte at teatrets administrasjon ville bli som tidligere med styre og representantskap. Ved driften ville det bare bli tatt kunstneriske hensyn dog således at teatret litt etter litt vil vise et nytt ansikt, d.v.s. i den nye tids ånd. B.-J. ga videre beskjed om at kontraktene måtte være underskrevet neste dag. Forestillingen ble møtt med iskulde og taushet. 28.8 holdt teatrets skuespillerne møte hvor en ble enig om å sende kulturdepartementet et et skriv. I skrivet anmodet de igjen om utsettelse med undertegning av kontraktene idet det ble peikt ut at Berg - Jæger bare var konstituert av 2 styremedlemmer. Det var opplyst at de andre var forhindret (Bull, Bödtker og Grieg sitter som kjent på Grini). Skuespillerne anmodet videre om at representantskapet skulle sinksjonere B.-J.'s konstitusjon. 29.8 fikk skuespillerne skriftlig underretning om at B.-J. definitivt var ansatt og om at kontraktene måtte være undertegnet innen kl. 15. Hvis kontraktene ikke ble undertegnet måtte hver enkelt ta konsekvensene.

Pr. telefon og muntlig kom Finn Halvorsen og Holtskog med de voldsomste trusler - særlig mot enkelte skuespillerne - det ble til og med truet med standrett. Skuespillerne undertegnet deretter under tvang.

Skuespillerne kan ikke føre kampen videre og derfor må publikum ta den opp. Fra nå skal Nationalteatret boikottes.

Dét hadde vært grunn til å boikotte de andre teatrene også p.g.a. ledernes lunkne innstilling. De sökte nemlig om licens mens skuespillerne og Nationalteatrets styre satt i fengsel.

Foreløpig boikotter vi bare Nationalteatret.

KJÖTT.

Det går fram av skrivet nedenfor at det ikke er mangel på denne varen herhjemme:

OSLO KOMMUNE

Torgdirektören.

LJ/IM

Handelsdepartementet,
Licensavdelingen.

Vedlagte valutasökning gjelder penger til dekning av löse

FOOTMASTER
DRAMMEN
1-OKT 1941
2067

- 4 -

deler til slaktehusets skrapemaskin for griseslakning. Disse deler er så slitte at de må utskiftes, hvis man ikke skal risikere at maskinen stopper. Slaktehuset er av staten stillet til disposisjon for Wermacht, og der slaktes for tiden utelukkende for tyskerne.

Saken bes avgjort straks da maskinen er uundværlig og der for tiden er usedvanlig stor tilförsel av slakning som må gjøres undav fordi der stadig kommer nye tilförsler så anlegget er overbelastet.

Oslo, den 26 juni 1941

(u.) L. Jersin
kst.

I anledning Erling Björnsons artikkel i "Aftenposten" den 22 august 1941 er det på sin plass å minne om dette brev fra hans far, Björnstjerne Björnson til Henrik Ibsen II.7.I866.

----- nej - end Krigen Du. Bevare oss God hvis en saa brutal Magt som Preussen skulde få Overherredømmet. Dette Lands Historie kjender ingen Adelmodighed, Frihed, Skjönhed, kun Magtudvidelse ved alle Midler og helst de hårde eller lumske. Den preussiske "Logik" bliver i tilfælde af Sejer over hele Linjen Styringsprincippet i Europa i næstfølgende År, og da bliver her ikke til at leve. Preussen er værre end Russland, som foruden at eje et forsonende Sværmeri ejer Opgaver til en anden Kant og i det inndre. Preussen har kun Erobrerens Hovmod og Hensynsløshed, har altid havt det, lige ned i sin Kunst, sin Videnskab. Der er i det Folk som Helhed ikke eet elskværdig Drag, der er ingen Kjærlighed over det, derfor ingen Poesi.

Björnson: Grotid II, side 203.

STÖNAD AV NÖDSTILTE NORDMENN.

Vi får dagstött meldinger om at gode nordmenn er fjernet fra sine stillinger på grunn av sin opptreden eller holdning. De får avkortet lønn eller slett ikke noe. Våre frontsoldater på den indre front må settes inn - familien blir sittende på bar bakke. Koner og barn til dem som setter livet til på handelsflåten, i marinens, hæren og flyvevåbnet sitter herhjemme med lite eller ikke noe til å brödfö seg med. Det er vår plikt å hjelpe de nödstilte og vi gjör det med glede. Du skal gi så mye at det svir. Vi kjenner kontordamer på små lusegasjer som med et hjertevarmt smil gir sin femmer om månedene, vi kjenner folk som før var fremmed overfor innsamlinger av enhver art men som nå med godt fedrelandssinn så å si strør om seg med penger for å hjelpe sine folkefeller unsett klasse og yrke. Vi må bekjenne at vi også kjenner velstående personer som med et surt ansikt allernådigst gir en femmer - for ikke å tale om pyntedukkene av begge kjønn som røter fælt i pungen for å finne en ganske, ganske liten skille. Vi gir alle så at vi har følelsen - jeg har gjort min plikt og litt til.

- 5 -

Hver arbeidsplass organiserer sin innsamlingscirkele bifant gode landsmenn. Ta ikke noen unödige sjanser. En stø kvinne eller mann tar seg av pengene og leder dem videre i de mange hemmelige kanaler som står åpne for nordmenn. Hver gang du hever gasjen går du til din tillitsmann med det pengebeløp du kan avse. I feriene like fullt som til jul må du yte din skjerv. De nødstilte skal leve da som ellers. Vi gjör ellers merksam på at det ikke gis kvittering eller gjøres notater. Det er tillitssak. Misbruk vil selvsagt forekomme - vi antar at det imidlertid har liten betydning. Det trengs mange midler - du setter arbeidet igang straks på ditt kontor eller i din omgangskrets og setter andre i virksomhet i sin krets.

Vi skulde unde alle å se den gleden som folkets æreslønn utlöser hos nerveslitte og herjete folkefeller. De er nerveslitte og herjet, men like faste. Det gis bare disse ord -

VI ER NÖDMENN.

Stå fast du tre og røyn din malm til inste aremerg.
På vindberr vakt ved vokstergrensa, einsam imot aude fjellet står du store toll.
Um so du stod på klåre berg, jordtyste røter töygjer seg, syg næring av den nakne mold.
D'er ingen storm som böygjer deg.

Örjaseter.

UTDRAG AV BREV fra en svensk sosialdemokrat til en god nordmann. Brevet har merkelig nok gått gj. den tyske og svenske censur.

"Sommaren har snart gått och under den har Sverige legat som en fridens ö i en på sätt och vis idiotisk kontrast mot en sönderslitna värld... Men vi har haft det bra. Och det är o-rättvist. Men en sak skal jag i alla fall säga dig. Vi ha det bra här i Sverige, men Sverige är inget lyckligt land. Sverige är ett olyckligt land, och Danmark är ett olyckligt land och Finland är ett mycket olyckligt land, men Norge är ett mycket lyckligt land. Det kanske du inte går med på, men det er så, Norge är ett lyckligt lani. Jag unirar om du förstår, att det finns svenskar, som avunjas er.

--- Iblan hör jag norrmänna tala i radiot. Det finns två norrmänna, som jag hellre lyssnar till än någon annan talare. Jag unirar om det finns ett folk, som kan uppvisa större talarebegåvningar än det norska. Men ni kan inte bara prata i Norge. Där finns det mån också. Vi ha rätt många körningar här. För ärenas skull skulle man ha lust att gratula blott ibland, om man kunde

Vi ha fått veta, att Sverige inte bör tänka på något ledarskap i Norden. Nej, vad ska vi med det att göra? Det är väl näraståt ni norrmänna som är värsta leverskapet. Om någon ska ha det. Men varför nu någon av de norra ländarna ska være levere är svårt att begripa. Vi kan väl vara såns ihu

Din vän